

Fördevind

2018-2

Medlemstidning för Sveriges Segelfartygsförbund (SSF) ISSN-7720

Redaktör och ansvarig utgivare: Hakon Malmborg hakon.malmborg@gmail.com

Det här är vårt medlemsblad. I början hette det Information och kom ut i svartvitt, papper med tryck. På senare år har det varit digitalt och i färg. Vi prövar nu ett nytt grepp. Det blir digitalt, svartvitt, bredspalt utan layout. Typsnitt: Georgia (16). Fem gånger per år kommer den med e-post som pdf-fil till alla medlemmar. För den som inte har dator skickas Fördevind med vanlig post till hemadressen.

Utgivningsplan 2018: Nr 3: 1/6 Nr 4: 1/10 Nr 5: 1/12.

Återkommande rubriker:

Från styrelsen

Distrikten – väst/syd/ost/nord

USSO

Certifikat och bemanning

Utbildning

Evenemang och seglingsplaner

Berättelser från sjön

Våra skepp

Småannonser

Tekniska Tippet

Kulturarvet

Dörhalat

Vi kanske inte har din aktuella mejladress!

Meddela denna snarast till ssf-styrelse@ssfb.se eller, om du inte har e-post, din postadress till

Sveriges Segelfartygsförbund

Box 8143

104 20 Stockholm

Annars blir du utan *Fördevind*, möteskallelser m.m.

Det är viktigt nu, att du sprider *Fördevind* till skutintresserade vänner och bekanta. SSF saknar för närvarande mejladress till flertalet medlemmar! Hjälp

Appell

Skutägaren brukar vara en ganska dålig kommunikatör. Notiser om förbättringar ombord, annonser om grejer till salu och spontant inskickade artiklar hör till sällsyntheterna under Fördevinds 40-åriga historia. Det är skada.

Varför kommer det inte in mera bidrag till tidningen? En förklaring är att medlemmen inte tror sig om att **kunna skriva**. En annan orsak kan vara att vi är fullt upptagna med våra skepp – hur ska man **hinna skriva**?

I det förstnämnda fallet vilar ett stort ansvar på redaktören att uppmuntra alla att skicka in sina bidrag, oavsett skrivkunnighet. Det alltid är en redaktörs skyldighet att ”tvätta manus”, dvs. rätta skrivfel, sakfel och otydligheter i texten. Du behöver med andra ord inte vara orolig för din skrivförmåga.

I det andra fallet är det svårare att hänga med. Vem förlorar på att du lyckas sälja ett begagnat segel till en kollega? Det är gratis att annonsera i Fördevind. Om du har ett bra tips, t.ex. hur du lyckades få en bråkig elev på din sida, eller var vi hittar ett bra toasystem, eller hur vi filtrerar bort partiklar ur avgaserna, varför ska du inte berätta det för oss andra då? Och om du har varit med om något märkligt på sjön, en grön tromb eller en vindögd haj eller ett helknäppt sätt att backa in i en vik med ankaret före, visst vill vi att du drar din skepparhistoria! En loggbok från i somras är ju också kul att läsa.

Alla vinner på kommunikation. Vår rörelse är ganska stor och den ingår dessutom numera i ett Transporthistoriskt Nätverk. Det betyder att vi lobbar på allvar för att få fram nödvändigt ekonomiskt stöd till bevarandet av våra klenoder. I det läget kan vi inte fortsätta att bara sitta ombord och planera för den egna skutan. Vi måste arbeta upp kontakterna inom

segelfartygsrörelsen och på allt sätt gemensamt främja vårt syfte: Att segla skuta.

Skicka ditt bidrag – kort eller långt – till fordevind@ssfb.se

En massa vind blåser bort till ingen nytta. Nu hissar vi på igen, nej sätter segel heter det ju. Med den nya utformningen av *Fördevind* hoppas vi få lite mera rågbröd på hyllan. Färggodiset får ni skicka runt själva.

Hakon Malmberg

Från styrelsen

Årsmötet 2018 hölls på Arbetets Museum i Norrköping, som vanligt på senare år. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Verksamhetsplan och budget antogs. Beslut om ny utformning av *Fördevind* beslöts. Till ordförande omvaldes Fredrik von Segebaden och till ledamöter valdes Måns Berger, Christer Eriksson, Mats Svensson, Pelle Olsson, Trausti Birgisson och Mika Kaskett. Läs hela protokollet sist i detta nummer eller på [SSF:s hemsida](#).

Transporthistoriskt Nätverk (ThN) hade möte den 27 mars i Stockholm. Riksantikvarien berättade om planer på en skyddslag för det rörliga kulturarvet. Du som är fartygsombud bör **svara på den enkät** som du får med detta nummer av *Fördevind*. Ju mer riksantikvarien känner till om våra problem, desto bättre lagtext blir det. Senast 29 april vill styrelsen ha in svaren, för vi ska lämna in allt före 2 maj.

OBS. Alla fartygsombud kan lämna synpunkter, även fritidsskutorna.

Utbildning

Vinterns SCHOLARE (kunskapslyft för aktiva skutseglare) avslutas den 19 april på Beckholmen. Temat för kvällen blir Skutkollo – rutiner, lekar, problem m.m.

Evenemang och seglingsplaner

Shantifestival i Mariehamn 29 juni – 1 juli

Fyll på:

Ingo seglar . . . (kom in med det till nästa nummer!)

Tre Kronor seglar . . . -”-

Westkust seglar . . . -”-

Ellen kör kollo . . . -”-

m.fl. m fl.

Berättelser från sjön

Bland de sista svenskarna med egen erfarenhet och självupplevd kunskap från den seglande handelssjöfartens tid är sjökaptenen Sam Svensson, kanske mest känd för sin oumbärliga Handbok i sjömansarbete. *Fördevind*-redaktören har ännu inte lärt sig tekniken att redigera in scannade texter i word-dokument så vi får ta Sam Svenssons berättelse som en egen bilaga. Den är från ett föredrag som han höll 1953 och finns i en jubileumsbok från Rydbergsstiftelsen. Sam Svensson var en verklig romantiker när det gäller segelsjöfartens kvaliteter framför modernare framdrivningssätt. Den lilla episoden är rörande, men det han säger gäller ju fortfarande, eller hur?

Våra skepp

Det har gått tolv år sedan SSF gav ut en matrikel. Upplagan reas nu ut och någonstans måste arbetet börja med en ny skeppslista. *Fördevind* tar itu med saken och börjar med våra jakter för att sedan presentera våra slupar, våra galeaser, våra skonerter och våra råseglare.

Du som har **ett jaktriggat fartyg**, vill du vara snäll och skicka in aktuella uppgifter om detta enligt följande mall:

Skeppets namn, byggår, byggvarv, dräktighet i brt, längd över allt, förtöjningslängd, bredd, djupgående, segelyta, maskin (märke, cylinderantal och styrka).

Ägarens namn, telefon, mejladress och ev. hemsida.

En kortfattad redogörelse för skeppets historia.

En historisk och en aktuell bild, om möjligt tagna under segel.

Skicka till fordevind@ssfb.se

Tack på förhand för din medverkan!

Småannonser

Gaffel- och stagesegel säljes

Kontakta Stiftelsen Solnaskutan på tel. 0708 17 84 70 eller

mejla info@constantia.se

Tekniska Tipset

Vill du ha ett vackert däck?

Skrapa/slipa rent det, ända ut till waterborden. När vintern är som torrast (febr-mars), stryk på en tunn blandning av tjära och

balsamterpentin (30/70) och låt den torka några veckor. Stryk flödigt längs övre kanten av luckor och däckshus där vatten lätt blir stående. Ge däckets en strykning varje år. Om du behöver gå på däckets, strö ut lite småbräder tills det torkat. Ibland kan det vara bra med en skvätt rå linolja i blandningen. Torktiden blir då längre.

Det finns inget vackrare än när himlen speglar sig i ett vått däck av tjärad furu. Sjökänsla!

Ett fototips

Vill du ha vackra bilder av skutan under segel – se till att horisonten befinner sig bakom riggen. Om den är bakom skrovet blir intrycket ofta lite klossigt, hon ser gärna klumpig ut underifrån. Om horisonten däremot hamnar ovanför masttoppen händer det att hon kan verka lite, vad ska vi säga, borta, eller ointressant. Det är som om suget försvinner. Där nere seglar en skuta, jaha.

Säkra block

I skeppshandeln förekommer block som saknar spärr för axeln ifall träet torkar ut en het sommar. Det har hänt att axeln (och trissan med den) far i däck. Farligt! Sätt en liten plåtbit av mässing eller koppar över axelns grovända. En femkrona passar fint. Borra tre små hål och skruva dit med mässingsskruv.

Kulturarvet

Det seglar omkring ganska många SSF-fartyg som stämmer dåligt med de gamla exteriörerna.

Tänk så här: Vem skulle vilja ge kulturstöd till en veteranbil med kofångare av fernissad björk?

Hur pratar vi med Arbetsmiljöverket om ståhöjden i ett däckshus, så att vi får en snygg likvärdighetslösning på

problemet i stället för ett högt, helt ohistoriskt däckshus?
Skriv ner dina tankar om hur vi ska få igång intresset för
historiska exteriörer bland alla skutseglare.

Dörhalat

Fritidsskutorna måste med på SSF-vagnen. Helt naturligt har de yrkesverksamma skeppen fått nästan all uppmärksamhet de senaste årtiondena. Målet är ju att vi ska segla och det får man göra i lugn och ro om det är ett fritidsskepp. De övriga fartygen måste följa ett kollossalt regelverk. Detta har SSF i hög grad lyckats påverka, fixat dispenser och nya behörigheter. Ett jättejobb! Mera följer säkert. Dialogen med Transportstyrelsen är idag både vänlig och konstruktiv.

Men allt det här jobbet som SSF gör får ju inte innebära att vi lämnar fritidsskutorna åt sitt öde. De är lika mycket värda som skolskeppen, kulturhistoriskt sett, som förmedlare av kunskap om gamla tiders transportväsen, byggteknik m.m. Nu har riksantikvarien bestämt att endast juridiska personer får söka kulturarvsbidrag. Den regeln måste vi försöka få bort! Det finns fina unika skepp som restaureras och bevaras av privatpersoner. Ska de inte ha något stöd alls? I så fall ska väl inte heller ägaren till ett gammalt slott kunna få stöd för sitt arbete med att bevara sin historiska byggnad och sin park.

Om myndigheterna framhärdar med den här linjen, då finns ingen annan utväg än att bilda en juridisk person för fartyget. Enklast är att ha en stödförening. Några personer som gillar det du gör bildar enkelt en förening kring skutan. Det är väldigt skönt att ha en sådan i ryggen, även om den inte hjälper till alla helger och kvällar. Och den kan enkelt söka bidrag från riksantikvarien. Pengarna behövs ju.

Hakon Malmborg

Manusstopp för nummer 3:
Tisdag 22 maj kl. 23.59

Med detta utskick:

Sam Svenssons föredrag (utdrag)

Enkät om kulturarvets myndighetskontakter